



Till
Socialtjänstnämnden

Samverkansplan för stöd till personer utsatta för människohandel (1 bilaga)

Förslag till beslut

Socialtjänstnämnden godkänner rapporten.

Dag Helin

Rita Kahn

Sammanfattning

Handel med människor är idag ett ökande problem och Rikskriminalpolisen uppskattar att mellan 400-600 kvinnor årligen blir utsatta för människohandel till Sverige. Cirka hälften av dessa utnyttjas i Stockholmsområdet. Med anledning av detta har Kvinnoforum genomfört ett samverkansprojekt, delfinansierat av Europeiska Flyktingfonden, tillsammans med nio myndigheter i Stockholmsregionen. Syftet med projektets första fas var att samordna myndigheters och organisationers insatser för personer utsatta för människohandel samt utforma en samverkansplan. Projektets andra fas, som avslutades i juni 2005, syftade till att följa upp och implementera samverkansplanen och de rutiner som utarbetades i fas I samt att förankra detta i samtliga stadsdelsförvaltningar och kommuner i Stockholms län samt inom de medverkande myndigheterna.

Bakgrund

Internationell människohandel med kvinnor och flickor, män och pojkar för sexuell utnyttjande, sk. trafficking, är ett ökande problem globalt såväl som nationellt och är en av de grövsta formerna för våld mot kvinnor och barn. EU uppskattar att mellan 120 000-500 000 kvinnor och barn årligen förs in i EU från andra delar av världen av kriminella nätverk och personer. Av dessa kommer uppskattningsvis två tredjedelar från forna Sovjetstater. Rikskriminalpolisen uppskattar att mellan 400-600 kvinnor årligen blir utsatta för människohandel till Sverige. Cirka hälften av dessa utnyttjas i Stockholmsområdet.

Problemen med människohandel har de senaste åren allt mer uppmärksammats av politiker, myndigheter och frivilligorganisationer där flera aktörer har engagerat sig mot handeln på flera sätt bland annat genom informationskampanjer, utbildning, nätverksarbete etc. Tack vare detta arbete är medvetenheten om problemet relativt omfattande hos både frivilligorganisationer och myndigheter. Dock saknas konkreta insatser för att stödja personer utsatta för människohandel.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Individorienterade verksamheter.

Samverkansprojekt

Kvinnoforum gjorde under 2002 en översyn av det sociala stödet till kvinnor, flickor och pojkar som är offer för människohandel. Sammanfattningsvis visade studien att det finns vilja och engagemang hos nyckelpersoner inom både myndigheter och organisationer som kommer i kontakt med personer utsatta för människohandel att ge stöd till de utsatta personerna. Men det saknas samordning, kunskap och tydlighet i ansvarsfördelning mellan berörda myndigheter och organisationer. Studien visade att de flertal projekt och satsningar som initierats avseende människohandel bland de intervjuade aktörerna handlade om konferenser och informationsarbete och inte konkret stöd till de utsatta personerna.

Så som framkommit under fas 1 i samverkansprojektet har kommunerna en nyckelroll avseende betalningsansvaret och handläggningen av det sociala stödet till personer utsatta för människohandel. Kommuners begränsade budget och kunskap om vad människohandel är, utgör dock ett hinder för att komma vidare i arbetet vad gäller människohandelsärenden. Insatserna som har gjorts hittills visar också att myndigheterna har fortsatta behov och problemställningar som endast kan lösas genom fortsatt samarbete med operationalisering och konkret arbete genom att pröva och testa rutiner och lösningar som föreslagits. Det nätverk av aktörer som skapats behöver också få en fortsättning och stärkas för att maximera utbytet.

Samverkansprojektet fick fortsatt stöd att förankra arbetet i en andra fas som pågick under ett år, juni 2004 - juni 2005.

I fas II följde de medverkande parterna i projektet upp arbetet i fas I genom två parallella processer samt en informationsspridande insats:

1. Uppföljning och operationalisering - snabbt träffas vid akuta ärenden, identifiera och processa problem, samt att involvera nya aktörer - av resultaten av innevarande arbete (fas 1).
2. Förankring av vad människohandel är samt av rutiner och operativa verktyg i Stockholms Läns kommuner, stadsdelar samt internt i de medverkande myndigheterna

Det övergripande syftet var att förbättra stödet till - och handläggning av personer (kvinnor, män, flickor, pojkar) utsatta för människohandel till Sverige, med fokus på Stockholmsregionen.

Huvudmål

Att följa upp och implementera samverkansplanen och rutiner utarbetade i fas I samt att förankra detta i samtliga stadsdelar och kommuner i Stockholms Län samt inom de medverkande myndigheterna.

Delmål

- Att operationalisera och pröva de utarbetade rutinerna från fas 1.
- Att myndigheterna stödjer varandra i implementeringsfasen när man börjar arbetet efter rutinerna.
- Att höja kunskapsnivån i länet om vad människohandel är inför ett eventuell införande av den föreslagna lagstiftningen i proposition 2003/04:35.
- Att ge kommunerna verktyg för att kunna handlägga människohandelsärenden.
- Att följa upp kontakten och nätverket med enskilda organisationer och sociala aktörer avseende boende, vård, medmänskligt stöd, sysselsättning mm.
- Att beakta skilda behov för vuxna kvinnor och män, samt för minderåriga flickor och pojkar.
- Att vara kunskapsforum och delge andra kommuner/berörda praktisk handledning då prop. 2003/04:35 träder i kraft i oktober 2004.
- Att identifiera och utarbeta möjligheter och kontakter med EO:s (enskilda organisationer) för ett värdigt återvändande.
- Att utvärdera resultatet av utarbetade rutiner.
- Att stärka och utvidga det etablerade kontaktnätverket.
- Att uppdatera samverkansplanen.
- Att inom myndigheterna uppmärksamma andra grupper och personer framför allt unga flickor som kan vara offer för människohandelsliknande brott.

Projektorganisationen bestod av en arbetsgrupp och en referensgrupp. Stiftelsen Kvinnoforum samordnade projektet. Myndigheterna i samverkansprojektet var

- Rikskriminalpolisen
- Migrationsverket
- Socialtjänstförvaltningen i Stockholm
- Socialstyrelsen
- Landstinget i Stockholm
- Länsstyrelsen i Stockholm
- Polismyndigheten i Stockholms län
- Kommunförbundet i Stockholms län och
- Åklagarmyndigheten.

Bilaga

1. Samverkansplan för stöd till personer utsatta för människohandel – Januari 2005.